ANG Paghimakas
Pahayagan sang Partido Komunista sang Pilipinas ✶ Isla sang Negros
Ginaubayan sang Marxismo-Leninismo-Maoismo
OKTUBRE 2025

EDITORYAL

Nagpabiling damgo ang tinuod nga reporma sa yuta ilawom sa rehimeng US-Marcos

TALIWALA SA TERMINO NI Marcos Jr, nagkagrabe ang dugay na nga problema sa kawalay yuta. Bisan pa sa pasalig sa pag-apod-apod og yuta, ang matuod nga pagpanag-iya sa yuta nagpabilin nga anaa sa pipila. Sa isla sa Negros, ang permanenteng krisis sa naghari nga sistemang alang-alang kolonyal ug alang-alang pyudal padayon nga adlaw-adlaw nga nagkagrabe ug nagkapintas ang pagpahimulos ug pagpanglupig batuk sa katawhan, hilabina sa mga mag-uuma ug mga mamumuo sa katubhan.

Pinaagi sa pakitang-tawo ug pekeng mga programa sa SPLIT (Support to Parcelization for Land for Individual Titling) ug NAEA (National Agrarian Emancipation Act) sa US-Marcos nga rehimen giligalisa ang pagpangilog sa kayutaan. Tinuyo nga gilingla ang mga lehitimong Agrarian Reform Beneficiaries (ARBs) sa takuban sa 'repormang agraryo'. Sa pagkatinuod, ang kakulangan sa suporta sa reaksyonaryong gobyerno sa sektor sa agrikultura taliwala sa nagsaka nga mga presyo, uban pa sa malinglahong mga programa, mihatag og kahigayonan nga makonsentrar ang kayutaan sa kamot sa pipila ka mga kumprador-agalong yutaan sa isla.

Pinaagi sa pagmanipular sa istatistika, nanghambog ang reaksyonaryong gobyerno nga 30,311 ka ektarya na lang ang nahibiling ipang-apod-apod gikan sa kinatibuk-ang 235,725 ka ektarya nga kayutaan sa Negros Occidental. Sugod niadtong 2013, kining giingon nga mga 'gipang-apod-apod nga mga kayutaan' wala na sa kamot sa mga ARB tungod sa tuman ka ubos nga presyo sa ilang mga produkto ug

"Nagpabiling..." sundan sa pahina 2

#NPANegrosOffensives:
27 ka aksyon militar sa NPA, p3

Papel sa armadong rebolusyon sa pagpakusog sa kontrapyudal nga pakigbisog, p6

ISKULHAWS:
“Walay bisan unsa ka kusgan nga gahum ang makalutos sa kusog sa katawhan ug rebolusyon”, p9

"Nagpabiling..." gikan sa pahina 1

mahal nga gasto sa mga kinahanglanon ug mentenans sa pagpanguma ug kasagaran, malubong sila sa utang aron maapas kining galastuhan.

Mikabat sa 380,000 ang mamumuo sa katubhan sa *monocrop* nga industriya sa kalamay sa isla sa Negros. Padayon sila nga gipig-otan pinaagi sa paglansang kanila sa atrasadong moda sa pagpanguma samtang nabuhi sa tuman ka ubos nga sweldo. Mayoriya kanila gihikawan sa ilang mga benepisyo ug nahigot sa kontraktwal nga pagtrabaho ug sistemang pakyaw.

Ang mga mamumuo sa sentral nag-antus sa susama usab nga kahimtang, kung sa diin halos 80% ang nagpabilin nga kontraktwal, daw halos dili na mabuhi sa ₱515 nga suholan kada adlaw.

Dugang pa, midugang sa ilang pag-antus ang sunud-sunod nga miigo nga natural nga mga kalamidad. Ang malanaton nga pagkaging sa kayutaan, pagpamiste sa *armyworms* ug RSSI sa mga asyenda ug ang sunod-sunod nga pagbuto sa Mt. Kanlaon ug ang karon lang nga sunod-sunod nga mga bagyo mihimo og kadaut sa mga kaumahan tungod sa pagbaha.

Samtang, nagkapuliki ang rehimen sa pagpatuman sa *neoliberal* nga mga proyekto sa komersyal nga agrikultura, ekoturismo, pagmina ug uban pa. Isa sa mayor nga pananglitan ang plantasyon sa *oil palm* sa Candoni, Negros Occidental nga nakadaut na sa mga kayutaan sa mga mag-uuma ug gagmay nga mga tigtanom og tubo. Kini tanan para sa pang-ekonomiyang interes sa imperyalismo ug ilang lokal nga alipures nga mga kumprador-agalong yutaan.

Ang kawalay yuta permanenteng problema sa isa ka alang alang-kolonyal ug alang alang-pyudal nga sistema. Aron maseguro ang baratong hilaw nga materyales ug baratong kusog pamuo, pugos nga gi-imposar sa US ang iyang kontrol sa iyang neokolonya susama sa Pilipinas. Magapabilin kini nga problema sa mayoriya sa populasyon—mga mag-uuma—tungod kinahanglan nga monopolyohon sa imperyalismo ug pyudalismo ang kayutaan aron segurohon nga mapabilin ang pang-ekonomiyang interes sa nagharing hut-ong.

Samtang, gigamit sa mga burukrata kapitalismo ang estado aron ipaseguro nga ang mga mag-uuma ug mamumuo padayon nga harason ug mapahilom. Nagsilbi ang AFP ug PNP isip ilang unipormadong mga mersenaryo aron pugngan ang pag-alsa sa mga mag-uuma—hilabina karon nga pursigido ang US nga todo-larga nga gyerahon ang China, nga ang Pilipinas isa sa iyang taktikal nga detatsment militar.

Ang karon lang nga nabutyag nga korapsyon sa mga proyektong imprastruktura sa reaksyonaryong gobyerno tipik lang sa pangkinatibuk-ang problema. Ang gihagoan nga kwarta sa katawhan, nga gigamit sa mga burukrata para sa ilang kapritso pabalik-balik nga motumaw nga penomenon. Lakip diri ang mga Barangay Development Program nga gipamunuan sa maanomaliyang NTF-Elcac. Ang gipanghambog

"Nagpabiling..." sundan sa pahina 3

OKTUBRE 2025

Ang Paghimakas

Mapasalamaton ang *Ang Paghimakas* sa mga kontribusyon nga naghimong madaugon niini nga isyu. Sa pagpalambo sa atong *Ang Paghimakas*, giawhag ang tanang tigbasa nga padayong mo-amot og mga balita, piktyur, istorya ug uban pang sinulat. Mangayo sab kami sa inyong mga suhestyon ug komentaryo unsaon pa gyud pagpalambo ang atong bantalaan.

angpaghimakas@protonmail.com

negrosrevportal.wordpress.com

AP Kaundan

Mag-uuma, hors de combat gipatay sa AFP, p5 • Pulang pagsaludo sa pagtaliwan ni Kaupod Luis Jalandoni, p7 • Anibersaryo sa NPA, gisaulog, p8 • Hustisya ang singgit sa pagpatay sa mga kadre sa Partido, p8 • Mabinay 6, nalingkawas na, p10 • Mga PDL sa NODJ nagprotesta, warden gipalagpot, p11 • CDO batok oil palm, kadaugan sa mag-uuma, p11 • Pagsaulog sa hut-onganong paghigugma, hingpit nga paghiusa sa masa, NPA ug Partido, p12 • Balita sa Isla, p13 • Sa Tinuod Lang, p13 • Mga protesta sa Cebu, p14 • Mga martir sa Agosto sa Panay, gihandom, p15 • Dili matay-og nga baruganan para sa rebolusyon, p16 • Pagrespeto sa katungod sa nadakpan nga mga NPA, gipanawagan, p16 • Kasama ko, Mahal ko, p17 • Paghimo og lagundi syrup, p18

#NPANegrosOffensives

27 ka aksyon militar sa NPA, 11 ka armas nasakmit

SUBAY SA GIYA SA IKATULONG Kalihukang Pagtul-id nga gipangunahan sa Communist Party of the Philipppines (CPP), mingbuylo ang mga aksyon militar sa New People's Army (NPA) sa isla sa Negros. Kini taliwala sa pagbubo sa dinaghang tropa sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa mga erya nga nasakupan sa mga larangang gerilya sa tibuok isla ug sa bag-o lang nga deklarasyon ni 3rd Infantry Division Commander Maj Gen Michael Samson nga "wala nay aktibong larangan gerilya sa tibuok isla."

Gikan sa Marso hangtod Oktobre, 27 ka aksyon militar ang napahigayon sa mga Pulang manggugubat nga nakasakmit og usa ka *high powered rifle* (HPR), usa ka Ingram *submachine gun* ug siyam ka mubo nga armas, mga magasin, mga bala kag iban pa nga mga kagamitan militar. Indi man magnubo sa napulo ang kaswalti sang AFP sa amo nga mga opensiba.

"27 ka aksyon..." sundan sa pahina 4

"Nagapabiling..." gikan sa pahina 2

niini nga mga 'proyektong pang-komunidad' ug 'suporta sa mga kanhi rebelde' napuno sa korapsyon sa hataas nga opisyal sa militar ug ilang mga alyado sa lokal nga gobyerno.

Ang tuman nga kapintas ug terorismo sa estado nga migrabe sa ilawom sa administrasyon ni Marcos Jr nagpakita sa mga mag-uuma nga kinahanglan sila nga kolektibong makigbisog. Ang kawalay yuta, nahimong matambok nga yuta aron mapukaw, ma-organisa ug mapalihok sila sa demokratikong rebolusyon sa katawhan (DRK), nga mayormente usa ka rebolusyong agraryo nga nagtumong nga ipatuman ang matuod nga reporma sa yuta kakuyog sa nasudnong industriyalisasyon aron malingkawas sa kadena sa imperyalismo.

Ang pagsaulog sa bulan sa Oktobre sa Nasudnong Bulan sa mga Pesante, kakuyog sa panawagan nga pakusgon ang mga pakigbisog sa masa para mahunong dili lang ang problema sa kawalay yuta, kondili lakip ang tanang dagway sa pagpanglupig ug pagpahimulos. Solo nga ang rebolusyong agraryo ang makapahunong ug makabugto sa dugay na nga higot sa pyudalismo ug alang alang-pyudalismo. Ang DRK una ug labaw sa tanan, usa ka gubat sa mga pesante.

Gani, dapat nga pakusgon ang pakigbisog sa mga pesante. Matag-adlaw gidugangan og tangkas sa inutil, ipokrito ug parasitiko nga rehimeng US-Marcos ang rason sa pumuluyo nga maghugpong ug mamatok. Ang mga organisasyon sa pesante uban sa ubang sektor, dapat padayong modaghan ug bahaon ang karsada sa magalanog nga panawagan batuk sa tiraniya sa estado ug sistematikong pang-ekonomiya ug pulitikal nga kapintas taliwala sa dili maagwanta nga sosyo-ekonomiko ug makatawo nga krisis.

Ang AFP-PNP padayong himuon nga pang-atake nga irong-buang sa nagharing sistema ug sabotahedor sa pakigbisog sa mga pesante. Apan, sa pikas bahin, ang ilang padayon nga paglapas sa tawhanong katungod sa mga kasyudaran ug kaumahan mao ang dinaghan nga makapa-rekrut sa katawhan nga mosalmot sa NPA.

Samtang padayon nga giguba ang panginabuhian sa katawhan ug kinaiyahan sa *neoliberal* nga mga proyekto, gipakita niini ang importansya sa istorikal nga kakinahanglanon ug dili na malikayan nga armadong rebolusyon isip solo nga solusyon.

Kalabot sa Ikatulo nga Kalihukang Pagtul-id, ang mga Pulang kumander ug mga kadre sa Partido dapat mahait nga tasahon ang kahimtang. Dapat kritikal nga maksimisahon ang materyal nga kondisyon aron palagsikon og balik ug mas palig-onon ang Partido ug Pulang manggugubat. Samtang padayon nga nagkagrabe ang krisis sa alang alang-kolonyal ug alang alang-pyudal nga sistema, katungdanan sa NPA isip mayor nga armas sa Partido nga makig-away batuk sa pagpanglupig ug pagpahimulos ug inhustisya, aron makab-ot ang kadaugan sa rebolusyon. AP

"27 ka aksyon..." gikan sa pahina 3

Niadtong Septyembre 4, giambus sa mga Pulang manggugubat sa ilalom sa Romeo Nanta Command-(RNC-NPA) ang nag-operasyong tropa sa 94th IB kakuyog sa CAFGU ug mga traydor sa rebolusyon sa Sityo Balao, Brgy. Tan-awan, Kabankalan City, Negros Occidental. Tulo ang kaswalti sa nasambit nga militar lakip ang duha ka mga traydor sa rebolusyon.

Sumala kang Ka Dionesio Magbuelas, tagpamaba sa RNC-NPA, nga ang maong opensiba nagpamatuod nga ang buto sa armas sa mga Pulang manggugubat ang maghatag og hustisya og makalingkawas sa tibuok katawhan.

Sunud-sunod usab ang operasyong haras nga gilunsad sa tulo ka larangang gerilya sa isla. Kini gipahigayon sa Leonardo Panaligan Commmand (LPC-NPA) batok sa nag-operasyong tropa sa 62nd IB niadtong Hunyo 14 sa Brgy. Imelda, Guihulngan City, Negros Oriental; sa Armando Sumayang Jr (ASJC-NPA) batok sa nagtiner nga pwersa sa 15th IB sa Sityo Patol, Brgy. Caliling, Cauayan, Negros Occidental niadtong ikaduha nga semana sa Agosto.

Samtang, usa ang kompirmadong patay ug usa ang samaron sa han-ay sa 79th IB sa operasyong haras nga gipahigayon sa Roselyn Jean Pelle Command (RJPC-NPA) niadtong Septyembre 14 sa Purok 5, Brgy. X1 (Gawahon), Victorias City, Negros Occidental.

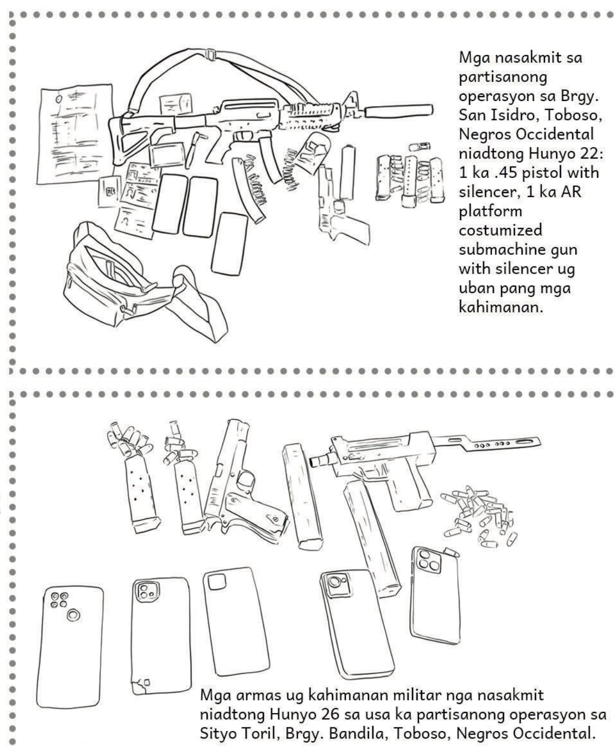
Ingonman, 22 ka mga punitibong aksyon ang napahigayon sa mga Pulang manggugubat sa sulod sa walo ka bulan. Gihimo kini aron sa paglimpyo sa mga espiya sa militar sa sulod sa mga larangang gerilya lakip usab ang mga dili masaligang elemento susama sa mga *rapist*, mga *goons* sa mga agalong yutaan, mga kawatan ug mga nagpakuyanap og iligal nga droga nga mimugna og dakung kadaut sa katawhan ug sa tibuok rebolusyonaryong kalihukan.

Aron mahunong ang perwisyo nga dala sa makadaut nga mga proyekto sa panginabuhian ug kinaiyahan, giparalisa sa yunit sa RNC-NPA ang mga ekipo nga gigamit sa kwari sa Sityo Medel, Brgy. Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental niadtong Hulyo 4. Ang maong kwari nakadaut sa Paniplan River nga mao ang gikuhaan sa irigasyon sa humayan sa mga mag-uuma ug dugang nga minglawom ang suba rason nga lisud na tabokon sa lumulupyo.

Ingon ni Ka Maoche Legislador, tigpamaba sa Apolinario Gatmaitan Command-(AGC-NPA), ang rehiyunal nga kumand sa NPA sa isla sa Negros, nga ang mga serye sa aksyong militar sa NPA nagpakita "dili lang sa mingsaka nga kapasidad sa mga Pulang manggugubat nga molunsar og mga opensibang aksyon hilabina duol sa mga haywey ug sentro sa lung-sod kondili sa mas nagalapad ug nagadalom nga suportang masa."

Samtang, mipagawas og mga pahayag ang mga nagkalain-laing organisasyon sa ilawom sa National Democratic Front (NDF)-Negros isip pagpaabot sa ilang kalipay sa mga opensiba sa NPA aron matubag ang ilang dugay na nga demanda sa hustisya ug kagawasan batok sa pagpahimulos ug pagpanglupig. AP

Mga nasakmit sa partisanong operasyon sa Brgy. San Isidro, Toboso, Negros Occidental niadtong Hunyo 22: 1 ka .45 pistol with silencer, 1 ka AR platform costumized submachine gun with silencer ug uban pang mga kahimanan.

Mga armas ug kahimanan militar nga nasakmit niadtong Hunyo 26 sa usa ka partisanong operasyon sa Sityo Toril, Brgy. Bandila, Toboso, Negros Occidental.

Mag-uuma, hors de combat gipatay sa AFP

BRUTAL NGA GIPATAY SA MGA tropa sa 94th IB si Junjun Binoy, 24 anyos, usa ka mag-uuma, niadtong Hunyo 6, sa Sityo Bugtangan, Brgy. Buenavista, Himamaylan City, Negros Occidental. Gi-adtoan sa nasambit nga militar si Binoy sa iyang kamalig ug gipusil. Sukwahi sa gipagawas sa militar nga may engkwentro nianang panahona. Samtang ila sab gihulga, gipahapa ug gitionan og armas ang amahan ni Binoy nga si Judy.

Sumala kang Ka Dionesio Magbuelas, tigpamaba sa Romeo Nanta Command-New People's Army (RNC-NPA), gigamit sa 94th IB ang ilang pabalik-balik nga *script*, sa porma sa pekeng engkwentro para tabonan ang ilang pagpamatay.

Ingonman, sa Guihulngan City, Negros Oriental, gipatay sa mga pwersa sa 62nd IB ang usa ka samaron nga Pulang manggugubat pagkahuman sa engkwentro tali sa Leonardo Panaligan Command-New People's Army (LPC-NPA) batok sa nasambit nga militar sa Sityo Lupo, Barangay Humay-humay niadtong Mayo 1.

Buhi pa sa dihang gidakop si Tony "Ka Pidol" Pahayahay, 62 anyos, sa mga sundalo, apan ila kining gitiwasan bisan wala nay katakus nga mosukol.

Sa pahayag sa Leonardo Panaligan Command (LPC-NPA), hingpit nga gikondenar niini ang pagbayolar sa 62nd IB sa balaod sa gyera ug internasyunal nga makitawhanong balaod.

Samtang, gipusil usab sa 62nd IB si Benjie Ferolino, usa ka mag-uuma, samtang nagpakaon sa iyang baboy sa Sityo Gusa, Barangay Budlasan, Canlaon City, Negros Oriental niadtong Agosto 23.

Sa Southwest Negros, tulo ka mga mag-uuma ang iligal nga gidakop sa 15th IB niadtong bulan sa Septyembre. Namatay sa kayugot ug kahingawa ang usa ka amahan tungod iligal nga giaresto sa 15th IB ang iyang anak nga may problema sa panghunahuna sa Sityo Gut-ak, Brgy. Abaca, Cauayan, Negros Occidental. Samtang, duha sab ka mag-uuma sa Sityo Pinus-an, Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental ang gidakop ug anaa pa sa kustodiya sa 15th IB.

Gikan Marso hangtod Oktobre, daghang lumulupyo ang gihulga, giharas ug nakahiagum og intimidasyon. Gipugos sila sa pasistang AFP nga paangkunon o pasanginlan nga mga tigsuporta sa NPA.

Tungod niini, duha ka biktima ang grabeng nadaut sa pagpangharas sa 79th IB sa Northern Negros. Namatay si Lolita Reman, 60 kapin ang edad, tungod sa grabeng troma nga iyang nahiaguman sa pagpangransak sa nasambit nga militar sa ilang balay niadtong Mayo 20, sa Sityo Toril, Brgy. Bandila, Toboso, Negros Occidental. Samtang na-*stroke* si Boyet de Asis, human nga gihulga sa mga sundalo niadtong Mayo 23, sa Sityo Kapanuyan, Brgy. Minapasok, Calatrava, Negros Occidental.

Unom naman ka insidente sa pagpangulata ug pagpanion og armas ang gihimo sa militar niadtong Hunyo sa Himamaylan City ug sa Guihulngan City niadtong Hunyo ug Septyembre. Kini gihimo sa militar sa panahon sa ilang pag-imbestigar sa lumulupyo aron pugos nga mokooperar o motug-an kanila sa nahimutangan sa NPA.

Kalapasan usab sa tawhanong katungod ug internasyunal nga makitawhanong balaod ang pagtenir sa tropa militar sa mga pampublikong istruktura susama sa *barangay hall*, *gym*, eskwelahan lakip na ang mga simbahan ug kabalayan sa lumulupyo. AP

Papel sa armadong rebolusyon sa pagpakusog sa kontrapyudal nga pakigbisog

DUGAY NA NGA PANAHON ANG pag-antus sa kalisud sa mga mag-uuma sa Barangay Santan, sa usa ka lungsod sa Negros Occidental, tungod sa pagpangamkam ni Bruno, usa ka warlord, sa yuta nga ilang gitikad ug gipuy-an.

Nakahiagum ang mga mag-uuma og lain-laing pagpamig-ot susama sa pagpang-ibot ug pagpakaon sa kahayopan sa ilang mga tanom. Ang pinakagrabe pa, nagapangilog si Bruno sa ilang yuta, nanghulga, nagapangtion og armas ug nagapamatay sa bisan kinsa nga moduso sa ilang katungod sa pagpanguma. Bisan ang pagpangahoy, gidumili kanila.

Tungod niini, napugos silang motrabaho bisan ubos ang suholan ug nanglangyaw og trabaho susama sa konstrukayon, magpabulan ug uban pa.

Mibati og kahadlok ang mga mag-uuma pero wala nawagtang ang ilang determinasyon nga pukanon ang gahum sa agalong yutaan (AY). May mga ispotanyo sila nga paglihok batok sa AY. Nagtukod og independyenteng armadong grupo nga gitawag nga "Samong" apan sa kaulahian, nahimong *gun-for-hire*. Tungod niini, inanay nga wala na mingsuporta ang masa kay nakita nila nga dili para kanila ang suporta ug interes sa mga "Samong" tungod nahimo kining tulisan.

Samtang, sa pagpanugod sa NPA niini nga erya, may kalisdanan sila tungod sa presensya sa "Samong". Ila kining gisulbad pinaagi sa pagpakatap og mga *semi-legal team* nga maoy molihok sa lugar.

Sa tabang sa mga Pulang manggugubat, inanay nga nag-organisa ang mga mag-uuma sa ilang han-ay. Sikretong gipundar ang ilang organisasyon ug gi-agni ang ilang pagtinabangay.

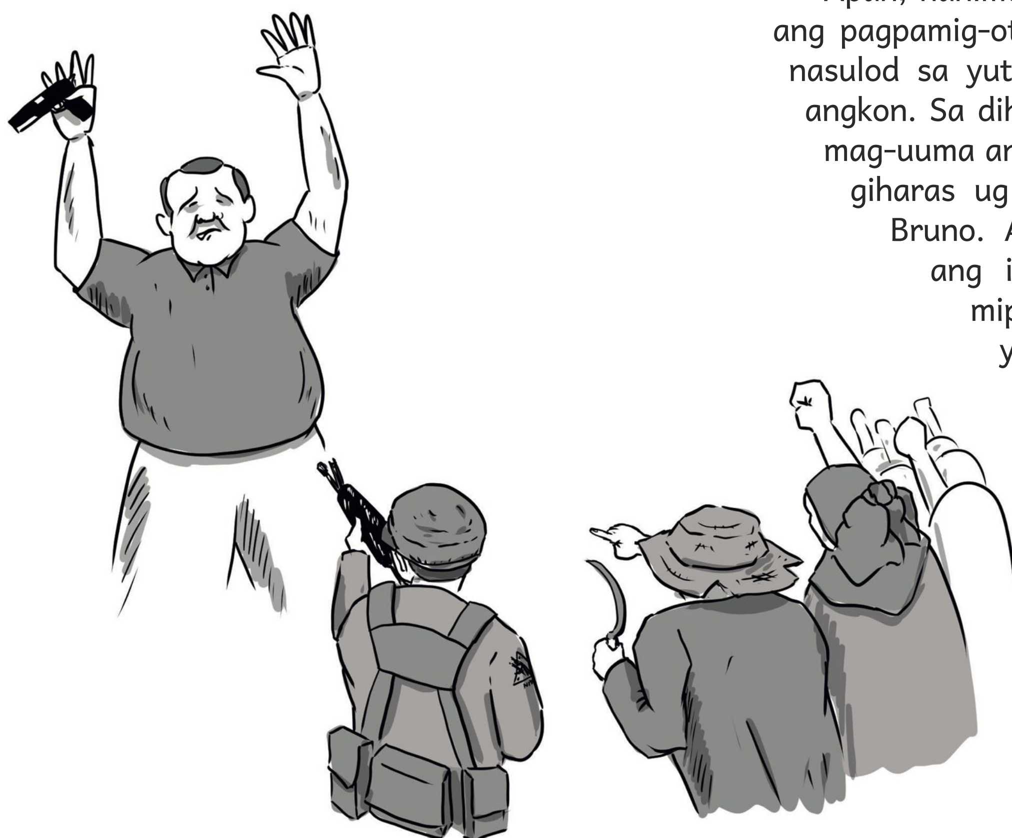
Kumbinasyon sa ligal ug ekstra ligal nga ilang makaya ang ilang gihimo. Gitago nila kini nga mga aksyon sa mga *goons* ni Bruno. Gituki nila kung kinsa gyud ang tag-iya sa yuta. Nahibaloan nila nga yutang pangpubliko ang dako nga bahin sa kayutaan ug walay legalidad si Bruno nga makapanag-iya sa yuta.

Gilunsad usab ang mga PADEPA nga pagtuon susama sa Rebolusyonaryong Giya sa Reporma sa Yuta, pagpundar og Sanga sa Partido sa lugar ug yunit milisya.

Mas nahatagan og kahigayonan ug napapaspas ang pagtinabangay sa masa ug NPA sa dihang gisilotan sa mga Pulang manggugubat ang lider sa mga "Samong". Tungod niini, mas midaghan ang napahigayon nga mga konsolidasyon sa masa.

Apan, nahimong problema pa gihapon kanila ang pagpamig-ot ni Bruno sa ilang gi-uma nga nasulod sa yutang pangpubliko nga iyang giangkon. Sa dihang inanay nga gitikad sa mga mag-uuma ang yuta nga yutang pangpubliko, giharas ug gihulga sila sa mga *goons* ni Bruno. Apan padayon nga giduso nila ang ilang katungod ug kolektibong mipasaka og kaso sa rebolusyonaryong korte sa katawhan.

Subay sa daghan ug bug-at nga mga ebidensya, gipakanaugan og silot kamatayon si Bruno sa rebolusyonaryong korte sa ka-tawhan ug gipatuman kini sa usa ka yunit sa NPA. Tanang aspeto sa preparasyon, aktwal nga pagpatuman ug pagkahuman

"Papel..." sundan sa pahina 7

Pulang pagsaludo sa pagtaliwan ni Kaubang Luis Jalandoni

MGA MENSAHE SA PASIDUNGOG UG pagsaludo ang gipahayag sa katawhang Negrosanon ug mga rebolusyonaryong organisasyon sa pagtaliwan ni Ka Luis Gamboa Jalandoni niadtong Hunyo 7 sa edad nga 90 sa The Netherlands. Senior adviser sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ang katapusang gimbuhaton ni Ka Louie, kasagarang tawag kang Jalandoni.

Lumad sa Negros si Ka Louie nga natawo sa usa ka pamilya sa dalagkung agalong yutaan sa Silay, Negros Occidental. Matod sa Christians for National Liberation (CNL)-Negros, organisasyon diin usa siya sa naningkamot nga matukod niadtong 1972, na-edukar si Ka Louie sa mga elitista nga eskwelahan ug nahimong pari sa Simbahang Katoliko apan bisan pa niana, "gipili niya ang makighiusa sa mga kabus, gitalikdan ang mga pribilehiyo sa iyang hut-ong aron mo-alagad sa masang anak-sabuhat."

Dugay nga miserbisyo si Ka Louie sa masang mag-uuma ug mamumuo hilabina ang mga sakada sa isla sa Negros sa dihang siya namuno sa Social Action Center sa Diocese of Bacolod sa panahong wala pa gideklarar ni Ferdinand Marcos Sr ang balaod militar niadtong Septyembre 21, 1972.

Yawe si Ka Louie sa pagtubo sa baseng masa sa sur nga bahin sa Negros nga nahimong binhi sa New People's Army (NPA) sa isla niadtong 1973 uban ni Edmundo Legislador (Ka Pendong), namuno sa Special Negros Party Secretariat. Dinhi gipakita niya nga ang pagsalmot sa armadong pakigbisog kabahin sa paghatag kinabuhi sa kalag sa Kristyanismo.

Usa sab siya sa naningkamot nga mapublikar ang opisyal nga pamantalaan sa rebolusyonaryong kalihukan sa isla sa Negros nga "*Ang Paghimakas*" nga unang napublikar niadtong Disyembre 1972.

"Nagabakho kami sa imong pagtaliwan," ingon ni Felicidad Katalbas, tigpamaba sa Pambansang Katipunan ng Magbubukid (PKM)-Negros. "Nahimong malig-on ang panindugan, gipatigbabawan ang tanang sakripisyo, kalisdanan ug gidepensahan ug gibayaw ang integridad sa mga linupigan ug gipahimuslan ug rebolusyonaryong kalihukan."

Sumala kang Ka Bayani Obrero, tigpamaba sa NDF-Negros, bayani sa masang Negrosanon si Ka Louie ug kugihan nga manggugubat para sa makatarunganon ug malanatong kalinaw.

Gikan 1989 hangtod 2016, misilbi si Ka Louie isip nangunang *peace negotiator* sa istoryahanay pangkalinaw tali sa NDFP ug Gobyerno sa Republika sa Pilipinas.

Silent 21-gun-salute

Niadtong Hunyo 10, gimandoan sa Apolinario Gatmaitan Command-NPA Negros Island Regional Operations Command (AGC-NPA) ang tanang mga yunit sa lima ka larangang gerilya sa isla nga maghimo og *silent 21-gun-salute* isip pagsaludo sa rebolusyonaryong legasiya ni Ka Louie, "ang palangga nga anak sa masang Negrosanon ug rebolusyonaryong lider." AP

"Papel..." gikan sa pahina 6

sa pagsilot kang Bruno, anaa ang bulig sa masa.

Sukad niadto, mi-atras ang mga *goons* ni Bruno ug nakultibar sa mga mag-uuma ang kayutaan.

Inanay nga gitikad sa mga mag-uuma ang kayutaan nga mikabat sa 30 ka ektarya. Gitamnan nila kini og mga tubo ug ang uban nga bahin sa yuta gitamnan og mais, kamote ug uban pa para sa pagkaon. Aduna sab mga *cash crop* para sa ilang panginanhanglanon susama sa mani, balanghoy, saging ug uban pa.

Pinaagi sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM), natukod usab ang ilang kooperatiba ug mas napalig-on ang ilang paghiniusa ug pagtinabangay. Gipangbahin-bahin nila ang kayutaan ug aduna sab silay gitagana para sa komunal.

Dako ang kalipay sa mga mag-uuma sa pagtabang sa NPA nga ilang natikad ang kayutaan ug nasilotan si Bruno.

Naaamguhan sa mga mag-uuma pinaagi sa ilang kasinatian ang kamahinungdanon sa hiniusang pagbarug sa ilang katungod ug pagtuboy sa armadong pakigbisog para pukanon ang pyudal nga sistema.

Napamatud-an usab sa mga mag-uuma nga ang NPA ang ilang matuod nga manggugubat nga maoy nagasulong sa ilang hut-onganong interes.

Hangtod karon, determinado silang dapigan ang ilang kadaugan sa yuta ug motampo para sa padayong pagsulong sa demokratikong rebolusyon sa katawhan. AP

Anibersaryo sa NPA, gisaulog

NIADTONG MARSO 26, GISAULOG ANG selebrasyon para sa ika-56 nga anibersaryo sa pagkatukod sa New People's Army (NPA) sa lima ka mga larangan gerilya sa ilalom sa Apolinario Gatmaitan Command-New People's Army (AGC-NPA), ang rehiyunal nga kumand sa NPA sa isla sa Negros.

Gipahigayon usab ang pagtuon sa mga pahayag sa Communist Party of the Philippines (CPP) ug sa Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang Negros (KRPIN).

Sa pahayag sa KRPIN, giila niini nga dakong tampo sa paglunsad sa ikatulong Kalihukang Pagtul-id sa isla ang pag-ani og komprehensibong mga kadaugan sa armadong pakigbisog ug ang walay tupong nga suporta sa masa sa tibuok rebolusyonaryong kalihukan.

Gisaludohan usab sa KRPIN, NPA ug tanang mga rebolusyonaryo ang mga martir sa rebolusyon susama nila ni Noynoy "Ka Jojo" Ponteras, Reniel "Ka Randy" Locsin, Mary Jane "Ka Shonie" Magquilat, Charity "Ka Mayang" Amacan ug uban pa. AP

Hustisya ang singgit sa pagpatay sa mga kadre sa Partido

GIPANGHIMARAUT SA NAGKALAIN-LAING MGA REBOLUSYONARYONG grupo sa isla sa Negros ang mga reaksyonaryong pwersa sa estado sa ilang brutal nga pagpatay sa mga kadre sa Partido ug mga kaubanan sa Marso ug Abril nga "kalapasan sa tawhanong katungod og internasyunal nga makitawhanong balaod."

Sumala kang Ka Andrea Guerrero, tigpamaba sa Armando Sumayang Jr Command-New People's Army Southwest Negros (ASJC-NPA), katungdanan sa NPA nga tubagon ang singgit nga hustisya sa katawhang linupigan ug gipahimuslan.

Niadtong Marso 7, alas-8:00 sa gabii, pugos nga giabdak sa mga sakop sa Crime Investigation and Detection Group (CIDG) nila ni Noynoy Ponteras (Ka Jojo) ug Marisa Pobresa (Ka Kim) sa usa ka lugar sa Bacolod City, Negros Occidental, gitortyur sa wala pa gisalbeyds ug gidala ang ilang patay'ng lawas sa Sityo Paraiso, Barangay Caduhaan, Cadiz City sa mao gihapong probinsya.

"Dili makitawhanon ug supak sa internasyunal nga balaod sa gyera nga pagpatay sa mga *hors d' combat* o wala nay ikasukol nga mga manggugubat ang gihimo sa mga demonyo nga reaksyonaryong pwersa sa estado sa duha," nagkanayon ang tigpamaba sa Apolinario Gatmaitan Command-New People's Army Negros Island (AGC-NPA) nga si Ka Maoche Legislador.

Samtang, niadtong Abril 27, usa ka "overkill" nga operasyon sa 15th, 47th ug 11th Infantry Battalion sa Barangay Tapi, Kabankalan City, sur sa Negros Occidental ang mikutlo sa kinabuhi nilang Reniel Cellon (Ka Randy), Mary Jane Magquilat (Ka Shonie), Charity Amacan (Ka Mayang), Johnrey Mejares (Ka Jai), Glenda Tinio Mejares (Ka Glendyl), Dee Supelanas (Ka Dahlia) ug Ka Pitong.

Mga sakop sa Komiteng Rehiyunal sang Partido sa Isla sang Negros (KRPIN) sila si Ka Jojo, Ka Mayang ug Ka Shonie samtang front commander sa ASJC-NPA si Ka Randy.

Dugang ni Ka Maoche, "ang paggamit og pasismo ug paglikay sa pagtubag sa ugat sa problema sa nasud sa rehimeng US-Marcos mao ang nahimong sugnod sa padayong pagtunhay, pagdilaab ug pagkusog sa armadong rebolusyon sa nasud hilabina sa isla sa Negros."

"Tuman na ka taas sa listahan sa pagpang-abuso sa rehimen sa halapad nga katawhan ug mga sakop sa rebolusyonaryong kalihukan,"ingon ni Ka Bayani Obrero, tigpamaba sa National Democratic Front (NDF)-Negros.

"Imbes atubangon ang NDFP sa istoryahanay pangkalinaw aron solbaron ang ugat sa armadong konplikto sa nasud, mas gipili ni Marcos nga buhian ang iyang mga pasistang iro-buang sa kabukiran ug kasyudaran aron atakehon ang katawhan." AP

ISKULHAWS

"Walay bisan unsa ka kusgan nga gahum ang makalutos sa kusog sa katawhan ug rebolusyon"

TALIWALA SA NAGKAGRABE UG NAGKAKUMPLIKADONG sitwasyon sa gubat sa katawhan ug panagbangi sa hut-ong sa isla sa Negros ug sa tibuok nasud, ang hingpit ug hul-os nga pagsalig sa kusog sa masang linupigan ug giphimuslan sa pagbag-o sa katilingban mao ang usa sa pinakabatakan ug pinakamahinungdanon nato nga giya nga gibilin ni Ka Joma (Jose Maria Sison) sa atong mga rebolusyonaryong pwersa.

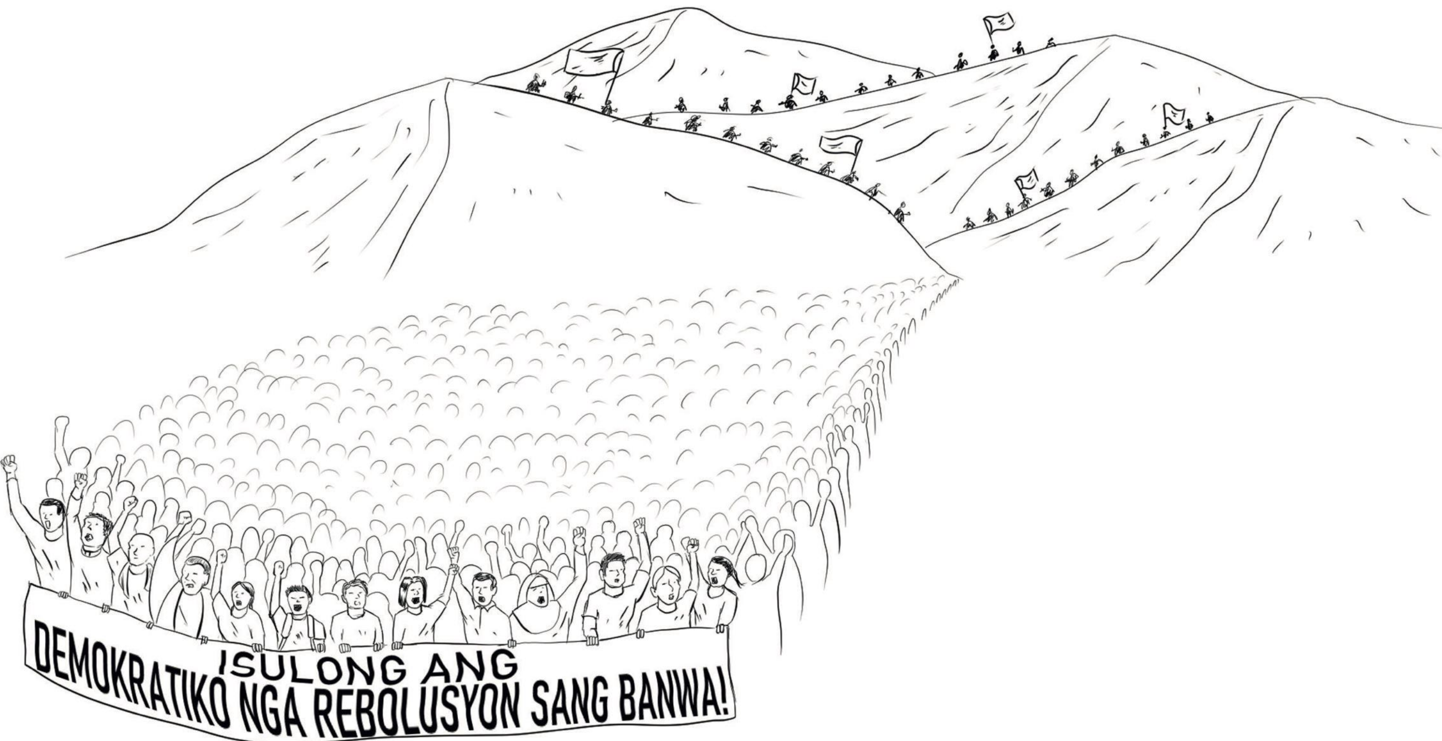
Motatak hangtod sa kinutuban sa atong panumduman ang iyang katapusang sinulat nga, "Nganong dili malutos ang Rebolusyon" nga minghatag kanato og kalig-on nga magmadaugon ang demokratikong rebolusyon sa katawhan (DRK) pinaagi sa malanatong gubat sa kataw (MGK) tungod wala naghubas ang pagsalmot ug pagsuporta sa katawhang Pilipino. Kongkretong dagway niini sa pagsapraktika sa linyang masa nga gitudlo ni Kaupod Mao nga hugot nga mingtuo nga walay bisan unsa ka kusgan nga gahum ang makalutos sa kusog sa katawhan ug rebolusyon.

Tulo ka mahinungdanong punto ang gipatin-aw ni Ka Joma sa iyang katapusang sinulat nga dapat natong timan-an kung nganong dili malutos ang rebolusyon.

Una, simple lang ang pagpasabot sa usa ka Pulang manggugubat nga si Ka Er pagkahuman nga nakatuon niining sinulat ug ang iyang ingon, "Naghulagway sa nasudnon ug demokratikong interes sa katawhang Pilipino ang atong DRK paagi sa MGK, tungod niini makatarunganon ang armadong pakigbisog nga atong gilunsad karon. Gani, dili gayud mapukan sa kaaway ang pagsuporta sa masa bisan unsaon pa nila sa pagpangilad, pagpanglimbong ug pagpanglingla sa masa. Ug dili sab nila mapugngan ang padayong paglapad ug pagkusog sa atong rebolusyonaryong kusog tungod padayon nga nagasuporta kanato ang halapad nga masa!"

Ikaduha, ang nagkagrabeng krisis sa

"ISKULHAWS..." sundan sa pahina 10

Mabinay 6, nalingkawas na

HUMAN ANG PITO KA TUIG nga pagkapriso sa Dumaguete City District Jail, gilingkawas sa Regional Trial Court Branch 42 sa kasong illegal possession of firearms and explosives ang mga batan-ong kolektibong giila nga Mabinay 6 niadtong Septyembre 23.

Ang mga aktibista nga sila si Myles Albasin, Randel Hermino, Carlo Ybañez, Joemar Indico, Joey Vailoces ug Bernard Guillen nga miadto sa kabukiran aron motabang sa mga mag-uuma gidakop sa mga sakop sa 62nd IB sa kabuntagon sa Marso 3, 2018 sa Brgy. Luyang, Mabinay, Negros Oriental. Gi-akusahan sila nga mga sakop sa New People's Army (NPA) nga kuno na-engkwentro sa reaksyonaryong pwersa sa estado.

Sumala sa desisyon sa korte, ang pagdakop sa unom ka mga aktibista dili balido tungod sa tataw nga wala nagkatukma nga mga testimonya sa mga testigo sa mga mipasaka sa kaso o prosekusyon. Wala gituohan sa korte ang giingon sa mga militar ug pulis nga may engkwentro nga nahitabo tungod wala may bisan usa ka testigo nga nakabati og buthanay.

Tataw usab nga ebidensya sa korte ang resulta sa paraffin test sa diin walay bisan usa sa mga akusado ang nagpositibo ug mismo ang pag-asikaso sa mga pulis sa mga ebidensya hilabina ang gitudlo nga mga armas sa mga akusado.

Gitawag ni Atty. Carlos Isagani Zarate, abogado sa Mabinay 6 ug kanhi congressman sa Bayan Muna, ang desisyon sa korte nga usa ka kadaugan para sa pundamental nga prinsipyo sa hustisya, nagakaangay nga proseso sa kasuguan, ug pagtuo sa pagka-inosente sa akusado.

Pinaka-ilado sa Mabinay 6 si Myles Albasin nga usa ka community journalist sa Aninaw Productions sa Cebu ug naka-gradwar sa kursong Mass Communication sa University of the Philippines Cebu. Sa usa ka interbyu sa Rappler, misaad siya nga mopadayon sa pakigbisog para sa hustisya. AP

"ISKULHAWS..." gikan sa pahina 9

katawhang Pilipino nga alang-alang kolonyal ug alang-alang pyudal kakuyog sa pagkahugno sa kalibutanong sistemang kapita-lismo mao ang magatulod sa katawhan nga mosukol ug makigbisog para sa matuod nga kagawasan, demokrasya ug katilingbanong hustisya. Ingon usab sa usa ka masang tapasero, "walay hunong ang pagtaas sa presyo sa mga batakang palaliton ug bayranan nga buhis, samtang ang among suholan mingpabilin sa tuman ka ubos nga balor sa ₱250-300 ang tolen. Kung moreklamo man kami sa among amo o magpabulig sa mga lokal nga opisyal sa gobyerno, gidudahan man kami nga mga sakop o suporter sa NPA. Mas grabe pa, gihulga, gipugos kami nga pasurenderon bisan wala kami sala o gipangdakop ug gipamatay pa sa mga army ug kapulisan. Sa diin man diay kami moadto, Kas. Kondili mosukol, makigbisog na lang kami ug mokuyog sa rebolusyonaryong kalihukan."

Ikatulo, ingon usab ni Tatay Eking nga usa ka mag-uuma nga, "dili gayud malutos sa kaaway ang rebolusyon 'Neng tungod kay mingsalig kami nga ang rebolusyon lamang ang matinud-anon nga mopatuman sa matuod nga reporma sa yuta nga madugay na namong gipangandoy nga mga mag-uuma." Kini ang pamatbat ni Tatay nga mingpakita og hugot nga pagsalig sa masa sa rebolusyonaryong kalihukan nga gipamunuan sa Communist Party of the Philippines (CPP), uban ang New People's Army (NPA) ug National Democratic Front (NDF) nga sa kasamtangan, minglunsad og kalihukang pagtul-id aron padayong palig-unon ang hustong linya sa ideolohiya, pulitika ug organisasyon ug pangibabawan ang mga kasaypanan ug kahuyangan nga mingbabag sa pagpasulong pa sa atong gubat sa katawhan.

Gani, dinhi nato kuhaon ang rebolusyonaryong optimismo nga bisan kanus-a o bisan si kinsa, dili gayud makalutos sa atong rebolusyonaryong kalihukan. Ania kita karon sa subling pag-ulbo sa kalibutanong proletaryong rebolusyon ug ang subling pagkusog sa kalihukang masa sa kasyudaran ug kaumahan sa atong nasud ug sa tibuok kalibutan. Himuon nato kining inspirasyon sa pag-atubang sa daghang mga hagit ug gimbuhaton aron ipasulong pa sa mas hataas nga lebel ang atong DRK pinaagi sa MGK para makab-ot ang hingpit nga kadaugan ug matukod ang sosyalistang sistema sa atong nasud para sa mahayag nga umaabot! AP

Mga PDL sa NODJ miprotesta, warden gipalagpot

MIRESULTA SA PAGPALAGPOT SA *JAIL warden* ang pagpirma sa petisyon ug usa ka semana nga *silent protest* nga gitapos sa usa ka *noise barrage* sa masobra 600 ka mga *person deprived of liberty* ukon PDL sa Negros Occidental District Jail – Male Dormitory (NODJ-MD) sa Brgy. Tabunan, Bago City, Negros Occidental.

Sa katapusang semana sa Agosto gihimo sa mga PDL ang ilang protesta ug sa katapusang adlaw gi-atubang ang mga *rubber bullet* ug *tear gas* gikan sa mga sakop sa Bureau of Jail Management and Penology aron makuha ang pagtagad sa walay basehanang pagka-istrikto ug dili demokratikong pagdumala ni Jail Chief Insp. Crisyrel Awe.

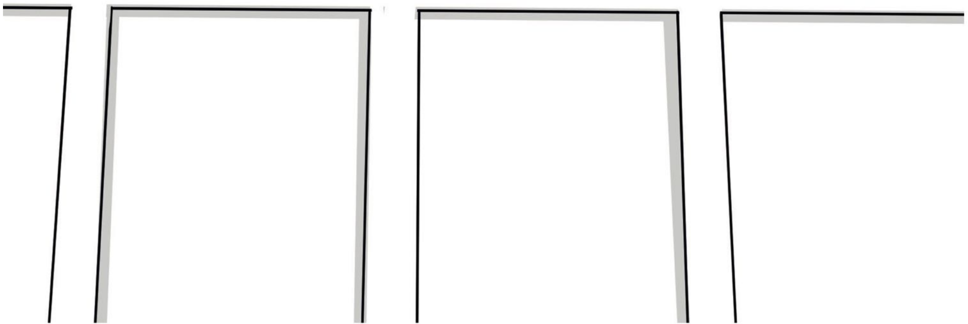
Sa ilawom sa pagpamuno ni Jail Warden Awe, dugang migamay ang rasyon nga pagkaon nga paigo lang para sa unom ka PDL bisan halos 20 ang populasyon sa mga PDL sa kada selda sa NODJ-MD. Gipahunong usab ang pagtrabaho sa tamnanan sa utan sa likod sa *male dormitory* nga mingsilbi nga *income generating project* para sa pipila ka mga PDL. Diri sab sila nagkuha og dugang nga pagkaon sa sulod sa prisohan.

Ingonman, wala nagkatukma ang pagpatuman sa mga polisiya sa pagbisita sa pamilya sa mga PDL ug wala sab gipasulod bisan ang pagkaon nga ilang gidala para sa mga PDL.

Dugang pa, wala gipatuman ang *sunning schedule* nga importante para sa panglawas sa mga PDL. Wala sab mga tambal gikan sa administrasyon sa NODJ nga mibutang sa peligro sa panglawas sa mga PDL hilabina sa mga masakiton ug tigulang nga nagakinahanglan og *maintenance* nga tambal.

Nakatagamtam usab og *harassment* ug intimidasyon gikan sa *jail warden* ang mga lider sa mga PDL samtang mipahigayon sa ilang protesta. Duha ka mga PDL ang dili makatarunganong gi-*padlock* nga bayolasyon sa ilang katungod. AP

CDO batok oil palm, kadaugan sa mag-uuma

GISALUDUHAN SA NATIONAL DEMOCRATIC FRONT (NDF)-Negros ang katawhan ug ang ilang mga organisasyon sa temporaryong suspensyon sa operasyon sa plantayon sa *oil palm* sa Hacienda Asia Plantations (HAPI) Inc nga gipanagiyahan sa pamilyang Consunji.

Gi-isyuhan sa *cease and desist order* (CDO) sa Department of Environment and Natural Resources (DENR) ang HAPI Inc niadtong Hunyo 11 tungod sa kapakyasan niini nga mokuha og Environmental Compliance Certificate (ECC).

Matod ni Ka Bayani Obrero, tagpamaba sa NDF-Negros, usa kini ka kadaugan batok sa imperyalistang *neoliberal* nga opensiba sa isla sa Negros. "Nagpakita kini nga matigbabawan sa mga organisadong masa ang mga dautang laraw sa mga nagharing hut-ong ug ilang mga armado pinaagi sa walay hunong ug walay kakapoy nga pakigbisog," ingon ni Obrero.

Adunay 6,652 ka ektarya nga kadakuon sa plantasyon sa *oil palm* nga nahimutang sa mga barangay sa Agboy, Gatuslao ug Payawan, Candoni, Negros Occidental. Nakaapekto kini sa masobra 100 ka mga mag-uuma ug mga lumad.

Dugang pa ni Obrero, bisan pa sa kadaugan nga naangkon sa mga mag-uuma, ang katawhan padayong magmabinantayon ug ipadayon ang pagdemanda sa hingpit nga pagpahunong sa operasyon sa HAPI Inc. AP

Pagsaulog sa hut-onganong paghigugma, hingpit nga panaghiusa sa masa, NPA ug Partido

ni Ka Mark

WALAY PUAS ANG *FOCUSED MILITARY operation* (FMO) ug gibuhian nga intel sa estado sa isla sa Negros. Kini ang sitwasyong militar nga kinahanglan namong atubangon adlaw-adlaw isip mga Pulang manggugubat. Apan sa sulod sa yunit, gihatagan og panahon ang mga selebrasyon sa importanteng okasyon susama sa kasal.

Lisud ug puno sa sakripisyo ang pagka-hukbo, apan dili buot ingnon nga wala kini kinabuhi ug kalipay nga makita dinhi. Gawas sa pagpalangga sa masa, gi-agni ang hut-onganon ug proletaryadong pakig-relasyon ug pagtukod og pamilya.

Niadtong usa ka higayon nga miadto ang among yunit sa usa ka barangay, mipuyo kami sa usa ka pamilyang sakop sa rebolusyonaryong organisasyon. Ang ilang tibuok pamilya aktibo sa mga gimbuhaton. Usa sa ilang igsuon nga si Ka Jay ang pinakaaktibo nga naglihok kuyog namo. Siya ang mipaila-ila nako sa iyang igsuon nga si Ka Mona. Kasagaran, mosulod usab siya sa yunit para sa mga gimbuhaton ug maayo siya nga makigrelasyon sa mga kauban. Dinhi unang mitubo ang among pagbati, nag-estoryahanay para sa pagpanguyab ug pagpormal sa relasyon, hangtod midesisyon kami nga magpakasal niadtong bulan sa Septyembre.

Daghang pagpangandam ang kinahanglan para niini nga gitabangan sa yunit ug mismo sa masa. Sila ang milihok para masiguro ang mga kinahanglanon, gikan sa mga kagamitan, suplay, pagtahi sa bandera hangtod sa seguridad sa lugar kung diin ipahigayon ang kasal. Ang yunit milisya ang mituyok sa erya para bantayan ang mga agianan pasulod ug ang lihok sa kaaway.

Mao sab kini ang pamaagi sa konsolidasyon sa masa ug mga kauban, gigamit usab namo kini nga oportunidad para makapasumpa sa mga bag-ong sakop sa Partido.

Sa mismong adlaw sa kasal, gawas sa mingbagyo, 10 ka minutos lang ang kalayuon sa kaaway sa among nahimutangan. Dili na unta idayon ang seremonya, pero tungod kay tantyado sa masa nga kung dili molihok ang kaaway ug wala kami eksposyur, siguradong dili maabot sa pag-rekon sa kaaway ang lugar. Pagkahuman sa upat ka oras nga *clearing*, gideklarar nga dayon ang kasal.

Nag-andam ang masa ug mga kauban og lain-laing putahe: dinuguan, linaga, menudo, humba, sinugba, spaghetti ug salad. Dili moubos sa 50 ang mga bisita, lakip ang among mga isponsor, ang yunit, kapamilya ug masa. Mipasundayag ang mga kauban ug mihatag og mensahe ang among mga bisita.

Gani, sagpa ang madaugon nga paglunsad og seremonya sa giingon sa pasistang militar sa Negros ug mga tigpamaba niini nga wala nay gisaligan sa masa nga iyang hukbo. Hul-os ug walay kinutuban ang ilang suporta sa pagpadayon sa rebolusyon.

Mabuhay ang Hukbo!

Mabuhay ang Partido!

Mabuhay ang masang nakig-away! AP

Balita sa Isla

Mga batan-ong Kristyano sa Negros, mibarog kontra sa development aggression sa Environmental Summit

Nagtigum ang mga batan-on gikan sa nagkalain-laing simbahan sa Negros para sa usa ka Environmental Summit sa Central Ma-ao, Bago City, ug mipagawas og ilang kolektibong baruganan sa naka-apektong isyu sa isla.

Gikontra sa mga delegado ang Candoni palm oil plantation Integrated Forest Management Agreement (IFMA), nanawagan sa akawntabilidad sa pondo sa *flood control*, midemanda sa pagpahunong sa kuyanap nga *quarrying*, misupak sa *land-grabbing* nga gitago sa ngalan sa "*green" energy projects* ug mibarug batok sa *coastal reclamation*.

Isip mga *ecumenical* nga mga batan-on, nanumpa sila sa ilang paghiliusa kauban ang mga mag-uuma, mangingisda, lumad ug kabus sa dakbayan, sa pagbarug para sa pagtuo ug hustisya aron maprotektahan ang yuta, tubig, ug panginabuhian.

Mga magtutudlo mipahigayon og jeepney caravan, mipresentar og "Teachers' Wishlist"

Mipahigayon og *jeepney caravan* gikan sa New Government Center padulong sa BCPSTF Office niadtong Septyembre 6 ang mga magtutudlo gikan sa Alliance of Concerned Teachers (ACT)–Negros Island Region ug Bacolod City Public School Teachers Federation (BCPSTF) aron ipabutyag ang ilang "*Teachers' Wishlist*" nga naglakip sa ilang mga demanda.

Gipangayo sa grupo ang ₱50,000 nga *entry-level salary* para sa Teacher I, mas taas nga badyet para sa edukasyon, dugang nga *health* ug *welfare* benefits, bayad sa *overtime* ug *overload*, ug makabuhing sweldo. Nanawagan usab sila nga ang Department of Education motagana og pondo para sa materyales ug pagbansay hilabina sa bag-ong kurikulum.

Sumala kang ACT-NIR Secretary-General Grace Abellar, ang mga magtutudlo sobra sa trabaho ug kulang ang kompensasyon taliwala sa importante nila nga papel. Gidugang niya nga kung ang gobyerno makagasto og bilyones para sa mga proyekto sa *flood control*, dapat usab nga unahon ang pag-suporta sa sektor sa edukasyon.

NUPL Negros, subling gilunsad

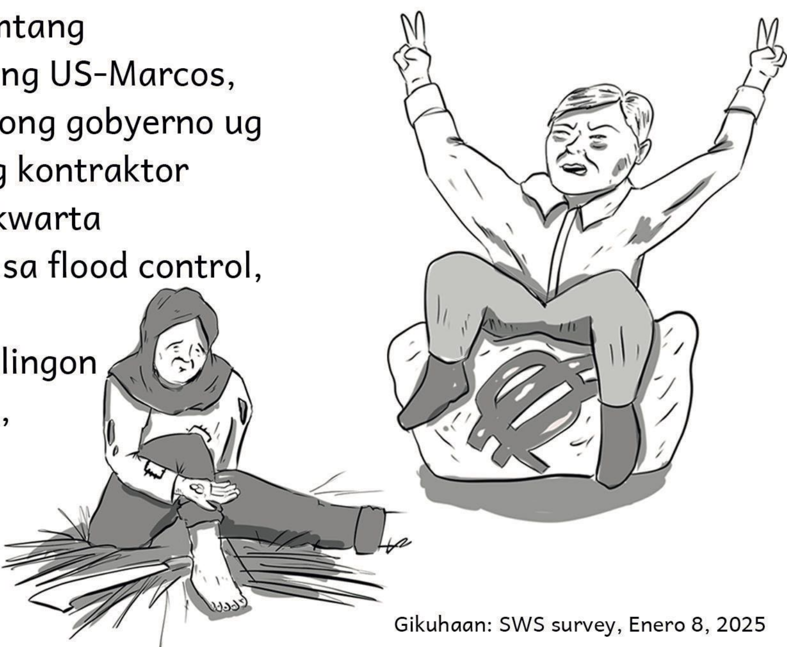
Subling gilunsad sa National Union of People's Lawyers (NUPL) ang iyang Negros Chapter niadtong Setyembre 20, nga minghiusa sa mga abogado, estudyante sa *Law*, og mga

"Balita..." sundan sa pahina 14

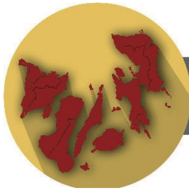

Sa Tinuod Lang...

Luod ang kamatuoran nga samtang ***gipangawat ug gikamkam*** sa rehimeng US-Marcos, iyang alipures sa reaksyonaryong gobyerno ug mga kakunsabo nga pribadong kontraktor ang ***kapin ₱1.5 trilyon nga pondong*** kwarta sa katawhan gikan 2022 para sa flood control, ***63% sa katawhang Pilipino*** ang nagtan-aw sa ilang kaugalingon isip kabus o kabus sa pagkaon, pinakataas sulod sa 21 ka tuig.

Gikuhaan: SWS survey, Enero 8, 2025

Visayas News

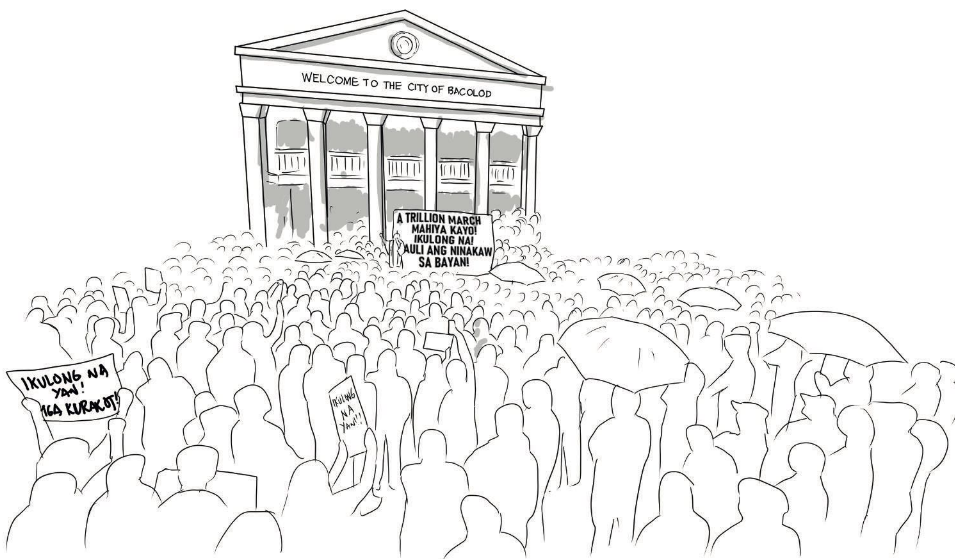
Mga protesta sa Cebu

SUNUD-SUNOD ANG MGA LIHOK PROTESTA nga gilunsad sa mga mamumuo sa Central Visayas ug sa Alyansa sa mga Mamumuo sa Sugbo-Kilusang Mayo Uno (AMA Sugbo-KMU) sa atubangan sa Department of Labor and Employment (DOLE) 7 aron ipanawagan ang makabuhing suholan. Mas naglanog pa kini sa dihang ₱39 lang ang gidugang sa suholan nga gi-aprubahan sa Regional Tripartite Wage and Productivity Board (RTWPB)-Region 7 niining bag-o lang.

Sumala kang Jaime Paglinawan, tsirman sa AMA-Sugbo KMU, nga insulto sa mga mamumuo ang ubos nga umento sa suholan. "Mikawat na sila sa kaban sa katawhan, ila pa gikawat ang para sa dugang nga

"Mga protesta..." sundan sa pahina 14

"Balita..." gikan sa pahina 13

paralegal sa ilawom sa tema nga "The Role of People's Lawyers in Advancing People's Interests."

Mihatag og *keynote* si Atty. Rene Estocapio, nga miplastar sa kasaysayan sa NUPL ug mipadangat sa panginahanglanon sa mga *people's lawyers* taliwala sa nagapadayong mga paglapas sa tawhanong katungod.

Napili ang mga bag-ong opisyales aron palig-onon ang base sa tsapter niini samtang nanumpa ang grupo nga ipabarug ang hustisya, dapigan ang tawhanong katungod, ug atubangon ang mga peligro sa *human rights lawyering*.

"Ang mga isog nga kliyente nagakinahanglan usab og isog nga mga abogado," nagkanayon si Estocapio.

Protesta kontra korapsyon mingbaha sa kadalanan sa Bacolod ug Dumaguete

Niadtong Setyembre 21, gipuno sa 10,000 ka tawo ang mga kadalanan sa Bacolod City sa ginatawag nga "One Trillion Peso March," nga mingdemanda sa pagpatubag kang Presidente Ferdinand Marcos Jr ug Bise Presidente Sara Duterte sa alegasyon sa korapsyon sa mga imprastruktura ug "f*lood-control projects*".

Sa pikas bahin, labaw sa 350 ka tawo ang nagmartsa sa Rizal Boulevard sa Dumaguete City sa ilalum sa "Singgit sa Katilingban" nga protesta. Ang duha ka aktibidad kadungan sa paghinumdom sa 43rd nga anibersaryo sang Martial Law.

Network for Negros, gilunsad

Gilunsad sa mga *human rights advocates*, lider sa simbahan, ug mga *community organizer* ang MANINDIGAN! Network for Negros niadtong Septyembre 23 sa Fortich Hall, Our Lady of Lourdes Parish, Brgy. Bata, Bacolod City. Katuyoan sa pormasyon ang pagpabutyag ug pagsupak sa nagpadayong mga paglapas sa tawhanong katungod ug militarisasyon sa ilalum sa administrasyon ni Marcos Jr.

Matod sa mga organisador, ang nasambit nga *network* nagtumong nga hugpongon ang nagkalain-laing sektor sa isla sa Negros aron protektahan ang mga komunidad nga apektado sa malupigong mga lakang sa estado. AP

Mga Martir sa Agosto sa Panay, gihandom

NIADTONG AGOSTO 26, GISAULOG SA tibuok rebolusyonaryo sa Panay ang unang anibersaryo sa 11 ka namartir nga Pulang manggugubat sa ilalom sa Coronacion Waling-Waling Chiva Command human ang engkwentro batok sa mga pwersa sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa lungsod sa Calinog, Iloilo niadtong Agosto 2024.

Ang mga namartir mao sila si Benjamin Cortel (Ka Amor), Vicente Hinojales (Ka Hadjie), Concha Araneta-Bocala (Ka Minay), Rewilmar Torrato (Ka Minerva), Romulo Iturriaga Gangoso (Ka Reagan), Aurelio Bosque (Ka Zarco), Jose Jerry Tacaisan (Ka Miller), Juvylene Silverio (Ka Porang), Armando Sabares (Ka Kamlon) ug Jielmor Gauranoc (Ka Tanggo).

Mipagawas og pahayag ang Komiteng Rehiyon sa Partido Komunista sa Panay isip pagsaludo sa ilang nahimong kontribusyon sa rebolusyon. Gimando sab ang paglunsad og nagkalain-laing mga aktibidad sa tibuok bulan sa Agosto para hatagan og pag-ila ang ilang mga rebolusyonaryong kasinatian.

Ingonman, mipahigayon og *silent 21-gun salute* niadtong Agosto 26 ang mga Pulang manggugubat para sa mga namartir nga mao sab ang adlaw nga natawhan ni Ka Concha. AP

"Mga protesta..." gikan sa pahina 14

suholan nga para unta sa mga mamumuo," ingon ni Paglinawan.

UP Cebu, miprotesta batok sa halapad nga korapsyon

Mimartsa paingon sa Gorordo Ave, Lahug ang mga estudyante, mga magtutudlo ug *staff* sa University of the Philippines (UP) Cebu para moprotesta sa ilang gitawag nga "halapad nga korapsyon sa mga opisyal sa gobyerno" niadtong Septyembre 15 sa buntag.

Gikondenar sa komunidad sa UP ang korapsyon. "Samtang abunda ang pondo sa gobyerno, may kakulangan sa mga klasrum, pasilidad ug *administrative* ug *faculty items*," ingon ni Asst. Prof. Palmy Tudtud, Vice Chancellor for Academic Affairs.

Protesta batok korapsyon, kadungan sa komemorasyon sa Martial law

Niadtong Septyembre 21 kadungan sa pagsaulog sa ika-53 nga anibersaryo sa deklarasyon sa Martial law mao sab ang pagpahigayon og protesta batok sa korapsyon sa Metro Cebu.

“Prisohan na, mga kurakot. Mga kawatan, mga paantus palagputon sa ilang pwesto. Dili gayud kami magpa-ulipon. Mao kini ang mga Pilipino,” ang ilang singgit.

Gisalmotan kini sa Bagong Alyansang Makabayan-Central Visayas ug sa nagkalain-laing mga organisasyon lakip na sa mga estudyante, magtutudlo, tawong-simbahan, mga sibiko ug pribadong organisasyon. AP

Pulang Saludo!

Dili matay-og nga baruganan para sa rebolusyon

Niini nga artikulo, gihinumdom nato ang mga Pulang manggugubat nga nagpamatuod sa ilang dili matay-og nga baruganan para sa rebolusyon taliwala sa pag-atubang sa kapintas sa reaksyonaryong estado. Ang ila sab nga paghalad sa kinabuhi nagapakita og kaisog para dapigan ang interes sa hut-ong linupigan ug gipahimuslan.

Magtiayong Ka MM ug Ka Glendale

Si Johnrey Mejares (Ka MM), 36 anyos, natawo sa Himamaylan City, Negros Occidental.

Naggikan sa hut-ong mag-uuma. Lumpen-proletaryado ang iyang impluwensya apan na-transporma kini dihang nagiyahan siya sa rebolusyonaryong mga prinsipyo ug nahimong aktibo sa kontrapyudal nga pakigbisog sa ilang lugar. Mipultaym siya pagkahuman.

Siawan si Ka MM apan maayong makighiusa sa iyang mga kauban ug daling maduolan. Ang mga gitungdang responsibilidad ni Ka MM mao ang *finance and logistics officer* (FLO), iskwad lider sa wala pa nahimong istap sa pangmilitar nga buluhaton.

Samtang, si Glenda Tinio Mejares (Ka Glendale), 37 anyos, naggikan sa probinsya sa Bohol. Upat sila nga managsuon ug petiburgesya ang hut-ong nga iyang gigikanan.

Nagdako siya sa rebolusyonaryong kalihukan. Gani, mga martir usab sa rebolusyon ang iyang amahan ug usa ka igsuon.

Wala namalibad si Ka Glendale kung diin nga trabaho siya gikinahanglan ug nahimong Giya Pampulitika (GP), Political Instructor (PI) ug istap sa komunikasyon sa rehiyon.

Ka Pitong

Naggikan sa Southwest Negros si Ka Pitong, 60 kapin ang edad.

Istap siya sa medikal kag anaa ang kalagsik

"Dili..." sundan sa pahina 17

Pagrespeto sa katungod sa nadakpan nga mga NPA, gipanawagan

GIPANAWAGAN SA NATIONAL DEMOCRATIC FRONT-Eastern Visayas (NDF-EV) nga respetuhon sa 8th Infantry Division (ID) ug sa rehimeng Marcos Jr ang katungod sa duha ka nadakpan nga mga Pulang manggugubat.

Subay sa nakuhang report sa NDF-EV, gidakop sila si Ka Aye ug Ka Tin-tin pagkahuman sa engkwentro batok sa 46th IB niadtong Septyembre 13 sa Brgy. Concepcion, Paranas, Samar.

Mibati og kabalaka ang NDF-EV sa kahimtangan nila ni Ka Aye ug Ka Tin-tin hilabina nga ilado na ang AFP sa ilang modus operandi nga ipailalom ang ilang madakpan sa tortyur, pagpanghadlok ug ang mas grabe pa, ang pagpamatay bisan wala nay katakus nga makasukol.

Gipanawagan usab sa NDF-EV ang lokal ug internasyunal nga grupo sa tawhanong katungod nga motabang para masiguro nga ilhon sa 8th ID ug AFP ang katungod sa duha ka mga *hors d' combat*.

Samtang, gipasidunggan usab sa NDF-EV si Gerry "Ka Joshua" de la Cruz nga namartir sa mao nga engkwentro sa iyang walay pagpangduha-duha nga mobuhis sa iyang kinabuhi para sa nasudnon ug demokratikong handum sa masang anak-sa-buhat. AP

"Indi..." halin sa pahina 17

sa iyang pagpatuman sa mga medikal nga gimbuhaton sa kauban man o sa masa.

Hingatawa si Ka Pitong. Mahilig siya nga maggitara ug mag-ukulele.

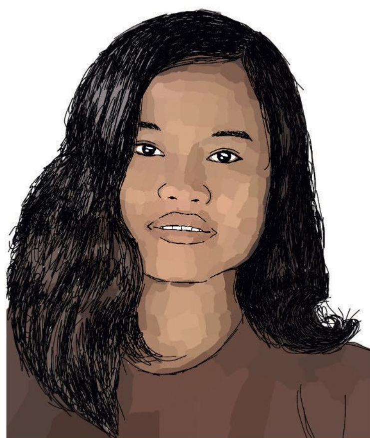
Kabahin sila Ka Jai, Ka Glendale ug Ka Pitong sa Kabankalan 7 (lakip sila Reniel "Ka Randy" Locsin, Mary Jane "Ka Shonie" Magquilat, Charity "Ka Mayang" ug Dee "Ka Dahlia" Supelanas) nga namartir sa engkwentro batok sa mga pwersa sa AFP niadtong Abril 27 sa Brgy. Tapi, Kabankalan City.

Ka Kim

Natawo si Marisa Pobresa (Ka Kim), 23 anyos, niadtong Marso 7, 2002 sa Brgy. Tanawan, Kabankalan City, Negros Occidental. Gikan si Ka Kim sa hut-ong mag-uuma. Grade 7 ang iyang nahuman sa pag-eskwela.

Sang anaa pa siya sa lokal, mingtabang si Ka Kim sa pagpasiguro sa seguridad sa yunit sa NPA.

Pag-abot niya sa 18 anyos, mipultaym na siya sa NPA. Maayo si Ka Kim sa paggunit sa seguridad ug dili maulaw sa pagpaabot kung may obserbasyon. Seryoso siya sa mga gimbuhaton ug wala nagapili og trabaho.

Pipila sa mga responsibilidad ni Ka Kim sa NPA mao ang *medical staff*, giya pampulitika (GP), iskwad lider ug istap sa komunikasyon.

Gi-abdak sa Bacolod City si Ka Kim kuyog ni Noynoy Ponteras (Ka Jojo) sa iya mismong adlaw'ng natawhan niadtong Marso 7 ug brutal nga gipatay sa mga pwersa sa AFP ug gidala ang ilang patay nga lawas pagkabuntag, Marso 8, sa Brgy. Caduhaan, Cadiz City, Negros Occidental.

Ka Wanny

Si Rodney Lumanog (Ka Wanny), 55 anyos, natawo niadtong Nobyembre 20, 1970 sa Brgy. Menchaca, Calatrava, Negros Occidental ug mibalhin ang iyang pamilya sa Brgy. Camindangan, Sipalay City, Negros Occidental.

Naggikan siya sa hut-ong mag-uuma. Nahimong sakop siya sa Kabataang Makabayan (KM) ug sa kaulahian, misalmot sa NPA niadtong 1990s.

Nakahiagum na si Ka Wanny og operasyon sa paa niadtong 1990's ug gi-operahan kini. Subli siyang mipultaym tungod gigukod siya sa militar bisan sa iyang kondisyon.

Nag-akto siya isip tim lider ug FLO sa yunit. Hingatawa sab siya ug mahilig sa pagluto.

Tinuyo nga gipatay sa mga sakop sa 15th IB si Ka Wanny sa dihang nasamdan siya sa usa ka engkwentro niadtong Enero 10, sa Sityo Camboguiot, Brgy. Camindangan, Sipalay City. Gidakop siya ug gitortyur human gipatay. AP

Kasama ko, Mahal ko

ni Ka Kelly

Sa bawat araw ng aking pakikidigma,
Nabuo ang aking naglalagablab na diwa,
Diwang walang kasingtamis,
Puso ko sa iyo kasama at masa'y naghihinagpis.

Sa bawat patak ng luha, dugo at pawis mo,
Ito'y nag-aalimpuyong punglo sa puso ng masa at puso ko
Sa bawat panahon ng kahirapan at kagipitan
Nandyan ang mga kasama at masa'y
Umaagapay patungo sa rebolusyonaryong diwa,
Buhay ko may kapalit,
Kung para sa sambayanan ninais ang paglaya,
Ito ang aking tugma.

Kasama ko, Mahal ko
Hanggang sa puntod ng aking mga abo
Ito ang simbolo ng karit at maso. AP

Tambag Medikal

Paghimo og lagundi syrup

ANG LAGUNDI USA KA TANOM medisinal. Gihimo nga tambal ang mga dahon sa lagundi sa mga sakit susama sa gahi nga ubo, asthma, nagakatol nga tutunlan ug pagaw nga pag-istorya, hilanat, trangkaso, sip-on, *urinary tract infection* (UTI) ug mga samad.

Ang paghimo og lagundi *syrup* luwas gamiton ug dili makadaut sa panglawas.

Mga sangkap:
- 1 ka dako nga hakop nga dahon sa lagundi
- 1 ka kilo nga kalamay/brown sugar
- 10 ka tasa nga tubig

Proseso sa pagluto:
1. Laga-on sa 10 ka baso nga tubig ang mga dahon sa lagundi sulod sa 25 hangtod 30 minutos. Pagkahuman, haunon kini ug pabugnawon.
2. Ilabay ang mga dahon sa lagundi. Salaon ang sabaw niini sa limpyo nga tela ukon salaan.
3. Takson sa tasa ang sabaw nga nasala ug isulod sa sudlanan. Timan-an kung pila ka baso ang sabaw.
4. Magtakos og kalamay (gamit ang tasa nga gigamit sa pagtakos sa sabaw). Takson og balik ang sabaw sa lagundi sa *ratio* nga 1 ka baso nga kalamay katugbang sa 2 ka baso nga tubig sa sabaw sa lagundi. Isulod kini sa kaldero.
5. Itak-ang sa kalayo, sigurohon nga walay nagbukol-bukol o nagbilog-bilog nga kalamay.
6. Samtang nagaluto ang *mixture*, pana-panahon nga ukayon kini.
7. Kung hapit na molapot ang *mixture*, pwedeng sagolan og usa ka basong lemonsito para may flavor, para lamian ang mga bata. Nagsilbi sab kini nga *preservative* sa giluto nga *syrup*. Lutuon dugang sa sulod sa 2-4 minutos. Haunon na kini sa kalayo ug pabugnawon.
8. Ukayon ang *mixture* ug kuhaon ang mga bula-bula sa ibabaw niini. Kung dili kini makuha, mao kini ang hinungdan nga dali nga mapan-os ang *syrup*.
9. Salaon pag-usab ang naluto na nga syrup. Isulod sa limpyo nga sudlanan susama sa lapad o plastic bottle. Ibutang kini sa lugar nga dili masapatan.

Dosis:
- 13 anyos-pataas = 3 ka kutsara (*3x a day* kada tapos kaon)
- 2 anyos - 13 anyos = 1 ka kutsara (*3 x a day* kada tapos kaon)
- 1month-1 anyos= 1 ka kutsarita (*3x a day* kada tapos kaon)

Pwede isagol kini sa gatas, para magsilbing kalamay.

Pahimangno:
Ang lagundi *herbal syrup* dili pwede nga ipainom sa mga pasyente nga may *hyperglycemia* (taas ang *blood sugar*), sa mga may *diabetes* ug sa mga may *tumor*.